

Протођакон Владислав Вуловић

О ЈЕДНОМ ХЕРАЛДИЧКОМ ФАЛСИФИКАТУ

ИСТИНА О ГРБУ ВОЈВОДИНЕ

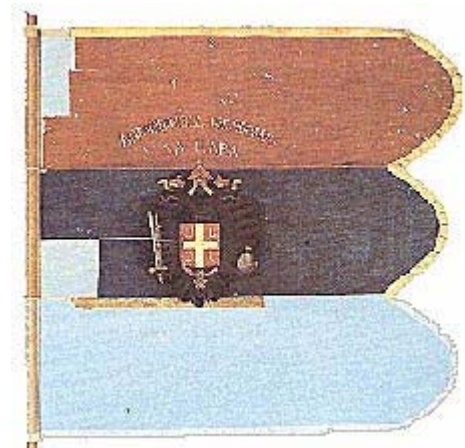
У грб Војводине уграђени су стари грбови које су правили странци, освајачи-победници, али за своје потребе, а не за нас! Потпуно је занемарено хералдичко наслеђе српског народа, као аутохтоног на подручју Војводине

Хералдика, наука о грбовима и истовремено као помоћна историјска наука, представља скуп великог броја хералдичких правила. Народи који нису имали своју хералдику или континуитет у изналажењу хералдичких решења, као што је то случај са нашим народима, треба да знају да један од основних хералдичких принципа представља правило, да један грб не сме да буде сличан било ком другом.

Отварање питања грба Војводине подразумева озбиљна истраживања, којих у овом случају није било. Она су била потребнија утолико пре што се предлажу симболи који врло јасно имплицирају изван историјски тренутак и извесну историјску реалност која је у вези са доношењем државног грба Војводине. Када се одлучујемо за преузимање, за пресликавање, тј. за компилацију старих и страних државних симбола једног историјског тренутка, у потпуно нови симбол, морали бисмо добро промислити која је то историјска реалност коју ми хоћемо да обновимо преузимањем тих државних симбола.

Када је реч о потреби истраживања, поставља се, међутим, питање шта би та истраживања уствари требала да покажу? Треба имати у виду да је током последњих пола века наш народ био потпуно неинформисан у погледу симбола, њиховог значења и њихове историје. Не можете очекивати од људи да се компетентно и меродавно изјашњавају о нечему што је, у крајњој линији, било потпуно изван домена њиховог сазнања.

ШТА КАЖЕ ЗВАНИЧНА ИСТОРИЈА

Чињеница је да Војводина, таква какву је данас ми знамо, никада није имала своје симболе. Војводина никада није имала државни грб, уколико се, наравно изузме свега неколико дана њеног државног живота у саставу Краљевине Србије пре државног уједињења, односно њеног уласка у Краљевину СХС.

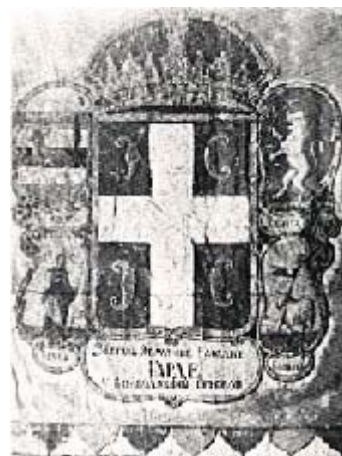
Међутим, када је реч о Војводини, она је имала две врсте хералдичке историје.

Једну, као Српска Војводина и та врста хералдичког наслеђа истоветна је са оним што се код нас назива грбом српског народа и што је у време књаза Милоша било промовисано као грб српске кнежевине. У револуцији 1848. године српски народ у Хабсбуршкој монархији користи слободу јавне употребе српских симбола, јер је сам Угарски сабор у чл. 21 Закона прописао да се "народне боје и земаљски грб повраћају у своје првобитно стање", чиме је коначно била поништена царска одлука из 1791. године по којој су се само царске боје и царски грб смели јавно истицати.

Недуго затим, првих дана маја исте године, дошло је до Мајске скупштине у Сремским Карловцима, на којој је објављено Српско Војводство, проглашена аутономија и усвојени државни симболи Кнежевине Србије. У састав Војводства ушли су Банат, Бачка, Срем и Барања, као одређени делови Војне Крајине. Тим поводом је Српски народни сабор саставио "Устав за Војводину Српску" и у чл. 12. за службену заставу узео српску народну црвено-плаву-белу тробојку, а грб Кнежевине Србије за свој грб. Карловачки митрополит Јосиф Рајачић (1785-1861) изабран је за патријарха, а царски пуковник Стеван Шупљикац (1786-1848) за српског војводу.

Изван тога Војводина нема друге хералдике која би била повезана са појмом Војводине.

НАКНАДНА ХЕРАЛДИЧКА РЕШЕЊА

Друга врста хералдичког наслеђа које има Војводина у вези је са хералдичким наслеђем угарских жупанија. Наравно, и то је легитимно наслеђе, али оно не представља наслеђе у смислу Војводине, каква је она данас или каква је она била историјски, него је то наслеђе територије која је у једном моменту била у саставу Угарске краљевине. Са хералдичког аспекта били су занимљиви многи хералдички симболи настали и истицани током револуције. Тако, на пример, на застави "Земунске Народне Гарде у Војводини Српској" из 1849. године, која је настала из жеље да се хералдичким средствима дефинише Српска Војводина, налази се круном мађарског краља Иштвана окруњен српски грб, кога окружују грбови Срема и Бачке, са хералдичке десне стране, а са хералдичке леве стране грбови Баната (Великокикиндског дистрикта) и Барање.

Пропашћу револуције, а посебно за време Баховог апсолутизма, Војводина постаје царска административна област - Војводство Србија и Тамишки Банат, са много формалних али без стварних самоуправних права, да би коначно децембра 1860. године царском одлуком Српско Војводство било укинато и потпуно предато Мађарима.

ШТА НАМ САДА ПРЕДЛАЖУ?

Уочи Видовдана 2002. године, на видео-биму у сали Скупштине Војводине изглед грба Војводине посланицима је презентовао директор Музеја града Новог Сада, Илија Комненовић. Он је том приликом рекао да ово знамење представља синтезу обележја која је Војводина имала од 18. до прве половине 19. века.

Штит грба Војводине сложен је из три поља, два усправна и једним положеним, у којима су смештени грбови Бачке, Баната и Срема. У левом усправном пољу смештен је грб Бачке. Свети апостол Павле, који држи у десној руци мач, а у левој књигу. У усправном десном пољу је грб Баната на којем је златни лав са сабљом у десној шапи. У положеном пољу је грб Срема - три траке које представљају реке: Босут, Саву и Дунав, уз јелена и чемпрес.

На иницијативу предлагача Закона о грбу Војводине, Ненада Чанка, у својству посланика, а не председника парламента, приликом гласања, 68 посланика било је за грб, а међу њима и посланици ДС, једанаест посланика ДСС је било против, а

уздржаних је било свега шест, и то из Коалиције "Војводина". Тако је недавно изгласан грб Војводине.

Предвиђено је да грб Војводине буде у обавезној употреби у саставу печата и штампилца органа АПВ: у службеним натписима на зградама органа АПВ и органа локалне самоуправе: на повељама, дипломама и другим јавним признањима које додељују покрајински органи; на предметима који се дају у репрезентативне сврхе, меморандуму, коверти, званичној позивници и визит картама покрајинских функционера; на службеним возилима која користе покрајински функционери; на дипломама и сведочанствима о школовању завршеном на територији АПВ, као и на легитимацијама покрајинских посланика и чланова ПИВ-а. Грб ће се истицати и заједно са грбом Републике Србије, те као саставни део амблема или знака уз претходну сагласност Извршног већа. Одлуком су прописане и казнене одредбе за прекршаје у погледу коришћења и употребе грба Војводине, које за правна лица износе од две хиљаде до сто хиљада динара, а за одговорна лица од сто динара до пет хиљада динара.

ШТА НАМ ЈЕ, У СТВАРИ, НАМЕТНУТО?

Нови грб Војводине подељен је на три дела. Он, дакле, на тај начин не представља "синтезу обележја која је Војводина имала од 18. до прве половине 19. века", већ грбове које су Банат, Бачка и Срем имали у својству угарских жупанија. Бачку представља Свети апостол Павле, кога је користила Бачка жупанија од 1699. године. Банат представља лав истргнут из грба Тамишке жупаније из 1779. године, а Срем симболизује јелен са златном огрлицом, чемпрес, као и реке Босут, Сава и Дунав, који је та област користила од 1748. године, до пропасти Аустроугарске монархије 1918. године.

ДА ЛИ ЈЕ БАШ СВЕ ТАКО?

Наравно да није. Невешта хералдичка компилација, што се може видети из доле приложене анализе, има и мноштво негативних хералдичко-политичких импликација.

Хералдичко наслеђе које је остало Војводини, било је у вези са хералдичким наслеђем угарских жупанија, чије се административне границе не поклапају са данашњим границама Баната, Бачке и Срема. Због тога су део тог, Србима потпуно страног, хералдичког наслеђа, пре девет година, што је сасвим природно, преузели Хрвати и заштитили својим законским уредбама.

Одлуком о грбу и застави жупаније Вуковарско-сријемске, од 6. августа 1993. године и решењем Министарства управе Републике Хрватске, Бр. Кл. УП/И-017-02/93-01/12, Ур. бр. 515-04-03/1-93-2, Загреб, 8. септембра 1993. г. о давању "сугласности за употребу грба и заставе", грб Жупаније "у основи је једнак грбу Сријемске жупаније из 1748. године којег је додијелила Марија Терезија: у плавом пољу три сребрне греде и преко свега на зеленом отоку поред дрвета сједи јелен у природној боји са златном огрлицом. Три бијеле греде представљају три сријемске ријеке - Дунав, Саву и Босут. Златна огрлица на јелену знак је богатства, а славонски храст симбол природног богатства краја. У оригиналном грбу из 18. стољећа на мјесту храста налазило се дрво чемпреса, док су ријеке биле представљене валовитим резом. Осим тога грб је био надвишен златном круном".

О могућим компликацијама које могу проистећи из чињенице да је у грб Војводине уграђен потпуно истоветан грб који су Хрвати већ узели у оптицај и законски заштитили, може се само наслућивати. Међутим, оно што је неоспорно и непобитно, то је чињеница да је хералдички знак грба и заставе Вуковарско-сријемске жупаније потпуно истоветан мађарском хералдичком предлошку са званичне карте Сремске жупаније, по којој Срем, као жупанија Аустро-угарске монархије, није српски, а граница му се завршава у Земуну. Да ли то значи да се ми одричемо онога што је наше, али смо сагласни са туђим претензијама, којих се други нису никада одрицали!

ГДЕ СУ ХЕРАЛДИЧКЕ ГРЕШКЕ?

Сваки грб има десну и леву хералдичку страну, која се одређује према ономе који носи штит, а не према ономе који гледа штит.

Десна хералдичка страна, према хералдичком правилу, представља позитивну страну, а лева представља негативну страну.

На приложеном, усвојеном, примеру Свети апостол Павле представљен је као негативан симбол, с обзиром да се људска фигура код нехришћанских народа, супротно хералдичким правилима, појављује изображена у супротном правцу. Хералдички лав и јелен су изображени хералдички позитивно, за разлику од Светог апостола Павла (!?). Наравно да је аутор имао и друга, правилнија (мада иконографски неправославна) хералдичка решења.

Предложени грб Војводине, а тачније - сва три грба, Баната, Бачке и Срема, представљају некритичку и истовремено истоветну копију мађарских грбова из 1867-1918. године, који су, не само у извесној мери у супротности са хералдиком, већ су у потпуној супротности и са нашом, вековима освештаном, историјом.

ЗАУСТАВИТИ НАСИЉЕ

Дакле, више је него очигледно да су у грб Војводине уграђени стари грбови које су правили странци, освајачи-победници, али за своје потребе, а не за нас! Приликом доношења одлуке о грбу Војводине потпуно је занемарено хералдичко наслеђе српског народа, као аутохтоног, на подручју Војводине, и тиме перфидно потврђена одавно наметнута теза аустро-угарских историчара, по којима као да Срби у Војводини нису постојали пре 1690. године и као да угарска и бечка хералдика представља једине доказе о томе да ми уопште постојимо. Управо зато, али и с обзиром да је извориште истинске хералдичке симболике у историјском наслеђу и традицији - светињама које се морају поштовати и не заборављати, немају никаквог права ни политика нити било каква идеологија да скрнавe оно најсветије што је српски народ наследио од својих предака. Остаје нада да ће се сви пропустити око изгласавања грба Војводине ипак, још увек на време, исправити и да ће се историјски, часни и вредни хералдички мотиви српског народа вратити тамо где припадају и где им је одувек било место. У противном, бићемо сведоци далеко веће димензије насиља које ће бити учињено над српским

